

KÚRIA

Bfv.I.1185/2018/6. szám

A Kúria Budapesten, a 2019. év január hó 21. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A garázdaság büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben a X. rendű terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva az Ajkai Járásbíróság, mint a fiataalkorúak bírósága 3.Fk.258/2014/83. számú és a Veszprémi Törvényszék 1.Fkf.244/2016/18. számú ítéletét X. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

Az Ajkai Járásbíróság a 2016. január 26-án kihirdetett 3.Fk.258/2014/83. számú ítéletével X. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett garázdaság büntetében [Btk. 339. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és e) pont], ezért mint különös visszaesőt egy év hét hónap szabadságvesztésre ítélte, melynek végrehajtását három év próbaidőre felfüggesztette és végrehajtási fokozatát börtönben jelölte meg, megállapította, hogy a próbaidő alatt a terhelt pártfogó felügyelet alatt áll, továbbá megállapította, hogy a szabadságvesztés utólagos végrehajtásának elrendelése esetén a terhelt legkorábban a büntetés háromnegyed részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

A kétirányú fellebbezések alapján másodfokon eljáró Veszprémi Törvényszék a 2016. szeptember 22-én meghozott 1.Fkf.244/2016/18. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét X. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.

A jogerős ügydöntő határozat ellen X. rendű terhelt a 2018. július 11. napján kelt beadványában a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (korábbi Be.) 416. § (1) bekezdés a) pontjára alapítottan terjesztett elő felülvizsgálati indítványt. Ebben kifejtette, hogy a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével - büntethetőséget kizáró ok ellenére - állapította meg a büntetőjogi felelősségét, ugyanis álláspontja szerint a Btk. 22. § (1) bekezdésében írt jogos védelmi helyzetben követte el a terhére rótt bűncselekményt. Hivatkozott a Btk. 22. § (4) bekezdésében foglaltakra is, mely szerint a megtámadott nem köteles kitérni a jogtalan támadás elől, valamint az ezzel kapcsolatos eseti döntésekre is. Utalt továbbá arra a döntésre is, mely szerint a jogos védelmi helyzetben kifejtett - formailag a garázdaság bűncselekményének törvényi tényállásába illeszkedő - cselekménynek nincs társadalomra veszélyessége. Ezért azt indítványozta, hogy a Kúria a jogerős határozatot megváltoztatva mentse fel a garázdaság büntettének vádjá alól.

A Legfőbb Ügyészség nyilatkozata szerint a cselekmény első szakaszában a X. rendű terhelt valóban védekező helyzetben volt, azonban a későbbiekben, amikor a dulakodókat szétválasztani kívánó személyeket többször megütötte, cselekménye már támadó jellegűvé vált, ekként feladta a korábbi, a jog által védett helyzetét, így a bíróság bűnösségét törvényesen állapította meg, és cselekményét is helyesen minősítette, ezért a megtámadott határozat hatályában fenntartását indítványozta (Fk.Bf.991/2018.).

.-.-.

A megtámadott ügydöntő határozatok meghozatalára a korábbi Be. hatálya alatt került sor.

2018. július 1. napján hatályba lépett a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban Be.). Ennek 868. § (1) bekezdése szerint a törvény rendelkezéseit - a törvényhelyben megjelölt kivételekkel - a hatálybalépéskor folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell. E kivételek között a felülvizsgálati eljárás rendelkezései nem szerepelnek. Ezért a Kúria az indítvány elbírálása során a Be. rendelkezéseit alkalmazta.

A tanácsulást a Be. 660. § (1) bekezdése alapján megtartotta, melyen a megtámadott határozatokat a Be. 659. § (5) bekezdésére figyelemmel a megtámadott részében, a felülvizsgálati indítványban meghatározott okok alapján bírálta felül, emellett a Be. 659. § (6) bekezdésre tekintettel vizsgálta a Be. 649. § (2) bekezdésében meghatározott - és az indítványozó által nem hivatkozott - esetleges eljárási szabálysértéseket is. A Kúria a hivatalból elvégzett vizsgálata során ilyen eljárási szabálysértést nem észlelt.

A Be. 659. §-a alapján a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

.-.-.

A felülvizsgálati eljárásban ekként irányadó tényállás lényege (elsőfokú ítélet 16. oldal 1-3. bekezdései):

2013. február 10-én az este folyamán ... utcában lévő presszóban - a rendőrség felé bejelentett, nyilvános - báli rendezvényt tartottak. A bálba 22:00 óra körül érkeztek meg a sértett és a sértett felesége, akik a X. rendű és XI. rendű terheltek szülei, s velük érkezett a XI. rendű terhelte, **Személy.1.** az élettársával, majd a társaságukhoz csatlakozott a X. rendű terhelte és akkori barátnője.

Éjfél körüli időben I. rendű terhelte odaszólt a X. rendű terhelteknek, hogy hívja beszélgetni, majd mivel **X. rendű terhelte** fordulás közben a könyökével meglökte **I. rendű terhelte**t, aki emiatt megütötte **X. rendű terhelte**t. Ekkor dulakodás alakult ki közöttük, amibe I. rendű terhelte oldalán VI. rendű és II. rendű terheltek is bekapcsolódtak, ököllel megütötték X. rendű terhelte, illetve a közelében tartózkodó XI. rendű terhelte, valamint a X. rendű terhelte védelmére odaérkező sértettet.

Fk. III. rendű terhelte és **VIII. rendű terhelte** szét akarta választani a dulakodókat, mire a X. rendű terhelte fk. III. rendű terhelte két alkalommal, míg **VIII. rendű terhelte** egy alkalommal arcon ütötte.

A tettlegesség a későbbiekben a presszó udvarán folytatódott, melybe további elkövetők is bekapcsolódtak.

A tényállás az ítélet egészében és tartalmilag vizsgálendő, ezért a tényállás részei az indokolásban írt, de tartalmilag tényeket rögzítő részek is (BH 2015.216.). Így a tényállás részének tekintendők az ítélet 28. oldal első bekezdésében írtak is, mely szerint az események ezen szakaszában sem fk. III. rendű terhelte, sem **VIII. rendű terhelte** nem támadt a X. rendű terhelte, és nem is tanúsítottak olyan magatartást, amit nevezett támadásnak vélhetett volna.

.-.-.

A Be. 648. § a) pontja és 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelte bűnösségét.

A büntető anyagi jog szabályainak a megsértését jelenti, ha a bíróság úgy állapítja meg a terhelte bűnösségét, hogy büntethetőségi akadályt, így a Btk. 15. § e) pontjában és 22. § (1) bekezdésében

írt jogos védelmi helyzetet figyelmen kívül hagy, ugyanis nem büntetendő az a cselekmény, amely a saját, illetve más vagy mások személye, javai vagy a közérdek ellen intézett, illetve ezeket közvetlenül fenyegető támadás elhárításához szükséges.

Felülvizsgálat keretében valamely büntethetőséget kizáró ok - így a végszükség vagy a tévedés - hiányára vont következtetés helyessége kizárólag az irányadó tények alapulvételével vitatható (EBH 2011.2395.). Hasonlóképpen a büntethetőségi akadály - így a jogos védelem - fennállta is csak az irányadó tények alapján állapítható meg. Azt a feltételt, hogy fennállott-e a közvetlenül fenyegető jogtalan támadás, csak az eseménysor egészének - mint folyamatnak - az értékelésével lehet megállapítani (BH 2003.50.).

Ezzel kapcsolatban a Legfőbb Ügyészség nyilatkozata helytálló, mely szerint az irányadó tényállás teljes körét tekintve helyesen jutottak arra a következtetésre az eljáró bíróságok, hogy **a X. rendű terhelt** a presszóban lezajlott események során - amikor a dulakodókat szétválasztani próbáló személyekre támadt - olyan magatartást tanúsított, amely kizárja a jogos védelmi helyzet megállapítását a javára, és annak alapján a vélt jogos védelmi helyzet felvetésének sem lehet helye.

Bár a X. rendű terheltet az I. rendű terhelt részéről az események kezdeti szakaszában a testi épsége ellen irányuló jogtalan támadás érte, amely nyomban a két terhelt között kölcsönös dulakodás kialakulásához vezetett. **X. rendű terhelt** akkor is védekezésben volt, amikor a tettelegességbe **I. rendű terhelt** oldalán a VI. rendű és a II. rendű terheltek is bekapcsolódtak, és annak során a X. rendű terheltet ököllel megütötték. E cselekmény-sor keretei között a X. rendű terhelt által kifejtett magatartás az ellene intézett jogtalan támadás elhárításához szükséges volt.

Akkor azonban, amikor a X. rendű terhelt az egymással szembenálló felek szétválasztásának félreérthetetlen szándékával fellépő **III. rendű terheltet** és **VIII. rendű terheltet** többször megütötte, magatartása támadó jellegűvé vált, annak következményeként feladta a jog által védett helyzetét, és akaratlagosan önmaga lépett a jogtalanság talajára. Az irányadó tényállás ellenében nem vitatható, hogy a tettelegesség végetvetése érdekében beavatkozó személyek részéről a X. rendű terhelt személye ellen semmiféle olyan támadás, vagy annak közvetlen fenyegetése nem történt, amelyet el kellett volna hárítani, és olyan magatartást sem tanúsítottak vele szemben, amelyet a X. rendű terhelt támadásnak vélhetett volna. Ezzel szemben a **III. rendű terhelt** és a tanú többszöri megütése kétségekívül erőszak, személy elleni támadás, amelyet részükről támadás, vagy közvetlen fenyegetés nem előzött meg. Ennek az sem mond ellent, hogy az események későbbi szakaszában (a presszóból történt távozásukat követően, az udvaron

történt események során) a fk. III. rendű terhelt is elkövetővé vált azáltal, hogy a X. rendű terheltet megrúgta.

Jogtalan támadás hiányában a jogos védelmi helyzet fel sem merülhet akkor sem, ha az elkövetés éjszaka történt (BH 2018.103.). A jogtalan támadás rendszerinti erőszakossága és az elhárítás kényszerűsége előfeltétele a védekezés jogszerűségének (4/2013. BJE határozat 2. pont).

A tényállás olyan körülményt nem tartalmaz, ami - jogtalan támadás vagy annak közvetlenül fenyegető veszélye miatt - akár a terhelt jogos védelmi helyzetét, akár a terhelt arra vonatkozó esetleges téves tudatát (ami valójában tévedés, és a Btk. 20. §-a alapján büntethetőséget kizáró ok) ténybelileg megalapozná. A felülvizsgálati eljárásban tévedésre, mint büntethetőséget kizáró okra hivatkozni csak akkor lehet, ha az irányadó tényállás tartalmaz olyan ténybeli körülményeket, amelyek alkalmat adhatnak ilyen jogkövetkeztetés levonására (BH 2011.183.), és - miként arra a Kúria az előzőekben már utalt - valamely büntethetőséget kizáró ok hiányára vont következtetés helyessége is kizárólag az irányadó tények alapulvételével vitatható (EBH 2011.2395.). Az irányadó tényállás alapján a terhelt javára sem vélt, sem valós jogos védelmi helyzet nem állt fenn. A nyilvános helyen, éjszaka megvalósított tömegverekedés aktív résztvevőjeként a terhelt nem hivatkozhat megalapozottan cselekménye társadalomra veszélyességének a hiányára sem.

A jogos védelmi helyzet csak a támadóval szemben biztosít az elkövető számára büntethetőségi akadályt, de erre nem hivatkozhat az elkövető, aki az erőszakot éppen a további tettelegesség megakadályozása érdekében fellépő személyekkel szemben fejti ki.

A cselekményben több mint három elkövető vett részt, így a Btk. 459. § (1) bekezdés 3. pontjára figyelemmel csoportosan elkövetettként értékelendő, továbbá a bűncselekményre nyilvános rendezvényen került sor.

Erre figyelemmel törvényesen minősítette a bíróság jogerős határozatában X. rendű terhelt cselekményét a Btk. 339. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és e) pontok szerint garázdaság büntettének, és vele, mint különös visszaesővel szemben a Btk. 89. § (1) bekezdésében írtakra figyelemmel megemelt büntetési tételkeret (három hónap - négy év hat hónap) között, az alsó határhoz közelítve szabott ki törvényes szabadságvesztés büntetést.

A Kúria a fentiekre tekintettel a X. rendű terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt nem találta megalapozottnak, ezért a megtámadott határozatokat a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatályában fenntartotta.

A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 653. § (1) bekezdésére tekintettel a Be. 458. § (3) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2019. január 21.

Dr. Csák Zsolt s.k. a tanács elnöke, Dr. Vaskuti András s.k. előadó bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró

A kiadmány hitelével:
TóthLné
bírószági tisztviselő